

Biblioteka
KLASICI

Фёдор Михайлович Достоевский
Братья Карамазовы

Izdavač
Edicija
Zemunska 32, Novi Banovci

Za izdavača
Lazar Vuk Bokan

Glavni i odgovorni urednik
Lazar Vuk Bokan

Prevodilac
Jovan Maksimović

Lektura i korektura
Edicija

Dizajn korica
Edicija

Štampa
Neven, Zemun

Tiraž
500 primeraka

Plasman
+381/64-521-521-0
klubcitalaca@edicija.rs
www.edicija.rs

Godina izdanja
2025.

Mesto izdanja
Novi Banovci

ISBN 978-86-82958-36-9

DOSTOJEVSKI

BRÁČA
KARMAZOMI-H II

Knjiga prva:

POVEST O JEDNOJ
PORODICI

„Istinu, istinu vam kažem: ako zrno pšenično,
pošto se baci u zemlju, ne umre, ono će ostati jedno;
a ako umre, doneće mnogo ploda.”

(Jevanđelje po Jovanu 12, 24)

I

FJODOR PAVLOVIČ KARAMAZOV

Aleksije Fjodorovič Karamazov bio je sin vlastelina našega okruga Fjodora Pavloviča Karamazova, toliko poznatog u svoje vreme (pa još i sad kod nas spominjanog) zbog svog tragičnog i mračnog završetka koji se desio ravno pre trinaest godina, a o kome ću ispričati na svome mestu. A sad ću kazati o tom „vlastelinu“, kao što ga kod nas zvahu (premda on nikada u svom veku nije živeo u svom vlasteostvu) – samo to da je to bio čudnovat tip, koji se, međutim, dosta često viđa, a naime tip čoveka ne samo ništavnog i razvratnog, nego u isti mah i nesmislenog – ali od onih nesmislenih koji vrlo dobro znaju da udešavaju svoje imovinske poslove i samo to jedino kanda i znaju da udešavaju.

Fjodor Pavlovič je, na primer, počeo skoro ni sa čim, bio je od najmanjih vlastela, trčao te ručavao po tuđim kućama, gledao da ga prime u bilo kakvu kuću da u njoj od milosti živi; međutim, u trenutku njegove smrti našlo se kod njega sto hiljada rubalja gotovog novca. U isto vreme, on je celog svog veka ostao jedna od najnesmislenijih budala u celom našem okrugu. Ponoviću još jednom: tu nije reč o gluposti – većina tih budala dosta je pametna i lukava – nego baš o nesmislenosti, i to još nekoj naročitoj, nacionalnoj.

Fjodor Pavlovič se dvaput ženio i imao je tri sina, najstarijeg, Dmitrija Fjodoroviča, od prve žene, i druga dva, Ivana i Aleksija, od druge.

Prva žena Fjodora Pavloviča bila je iz dosta bogatog i znatnog roda plemića Miusovih, takođe vlastele našeg okruga. Kako se upravo desilo da se devojka s mirazom, pa još lepa, i osim toga

i od živih i pametnih, kakve se tako često viđaju kod nas u današnje vreme, ali koje su se javljale i pre – kako se, reko, desilo da je takva devojka mogla poći za tako ništavnu rđu, kako su ga tada svi zvali – neću suviše objašnjavati: znao sam jednu devojku još u prošlom „romantičnom” pokolenju, koja je, posle nekoliko godina zagonetne ljubavi prema jednom gospodinu, za koga se, uostalom, uvek mogla udati na najspokojniji način, završila ipak tim što je sama sebi poizmišljala čitavo čudo nekih nesavladivih smetnji, pa se jedne burne noći bacila sa visoke obale, nalik na strmosten, u dosta duboku i brzu reku, te poginula u njoj prosto od svog rođenog kaprica, jedino zbog toga da bi bila nalik na Šekspirovu Ofeliju, a da ta strma stena, koju je ona odavna uočila i zavolela, nije bila toliko živopisna, nego da je na njenom mestu bila samo neka prozaična obala, do samoubistva možda nikako ne bi bilo došlo.

Ta je činjenica istinita. I treba misliti da se u našem ruskom životu, za vreme dva ili tri poslednja pokolenja, desilo dosta takvih ili tome sličnih činjenica. I postupak Adelaide Ivanovne Miusove bio je bez sumnje odjek tuđih pogleda i u isti mah – „razdraženost zarobljenog duha”. Njoj se, možda, prohtelo da pokaže žensku samostalnost, da pođe protiv društvenih uslova, protiv despotizma svoje rodbine i porodice, a uslužna fantazija ubedila ju je, recimo, samo za jedan trenutak, da je Fjodor Pavlovič, kraj svega toga što živi po tuđim kućama – ipak jedan od najsmelijih i najpodsmejljivijih ljudi one epohe (prelazne ka svemu boljem), dok je on međutim bio samo jedna zla budala i ništa više.

Pikantnost se sastojala još i u tom što se stvar završila otmičom; to je vrlo zanelo i zadobilo Adelaidu Ivanovnu. Fjodor Pavlovič je tada na sve takve pasaže već i po svom socijalnom položaju bio spreman, jer je strasno želeo da udesi svoju karijeru, na bilo koji način; a prišljamačiti se bogatoj rodbini i uzeti miraz – beše vrlo primamljivo.

Što se tiče obostrane ljubavi, nje kanda nikako nije bilo – ni sa nevestine strane, ni sa njegove strane, i pored sve lepote Adelaide Ivanovne. Tako da je slučaj taj bio možda jedinstven svoje vrste u životu Fjodora Pavloviča, čoveka koji je u toku celog svog života bio najveći sladostrasnik i koji je oduvek, i u trenutku, bio

gotov da se veže ma za kakvu suknju, samo ako mu da i najmanji znak. Jedina ova žena nije učinila kod njega sa strasne strane nikakav naročiti utisak.

Adelaida Ivanovna, odmah posle bekstva, začas uvide da ona svoga muža samo prezire i ništa više. Na taj način, posledice takvog braka izađoše na videlo neobičnom brzinom. Kraj svega toga što se nevestina porodica dosta brzo pomirila sa događajem i što je izdvojila i dala uskočici miraz, između supružnika otpoče najgori život i večne scene.

Pričalo se da je mlada supruga pri tome pokazivala nesravnjeno više blagorodstva i uzvišenosti nego Fjodor Pavlovič, koji je, kao što je sad poznato, digao bio od nje još tada, najednom, sav njen novac, do dvadeset pet hiljada, tek što ih beše dobila, tako da te hiljadice u to doba za nju prosto kao da u vodu propadoše. A selo i dosta dobru kuću u varoši, što joj takođe dadoše u miraz, on se dugo vreme i iz sve snage upinjao da prenese na svoje ime posredstvom kakvog bilo podesnog dokumenta i jamačno bi to bio i postigao već zbog samog, takoreći, prezrenja i odvratnosti koje je prema njemu osećala njegova supruga usled njegovog bestidnog cigančenja i moljakanja, i zbog duševnog umora ženinog, koja je bila gotova da mu sve da, samo da je se već jednom okane. Srećom, u to se umeša porodica Adelaide Ivanovne, te spreči pljačku.

Pouzdanost se zna da se među supruzima neretko dešavala tuča, ali, kao što se priča, tukao je ne Fjodor Pavlovič, nego je tukla Adelaida Ivanovna, dama žestoka, smela, crnomanjasta, netrpeljiva i obdarena neobičnom fizičkom snagom. Naposljetku, ona ostavi kuću i pobeže od Fjodora Pavloviča sa jednim bogoslovcem učiteljem, pukim sirotanom, ostavivši muža sa trogodišnjim Mitjom. Dok dlan o dlan, Fjodor Pavlovič napravi u kući čitav harem i strašno pijanstvo; u časovima odmora je išao maltene po svoj guberniji i sa suzama u očima se žalio svima i svakome na Adelaidu Ivanovnu: kako ga je ostavila, pri čemu je saopštavao pojedinosti, kojih bi se svaki drugi muž isuviše sramotio i takvo nešto ne bi pričao o svom bračnom životu.

A njemu, kao da je bilo prijatno, i čak kao da mu je laskalo da izigrava pred svima svoju smešnu ulogu uvređenog supruga i da sa ulepšavanjima slika pojedinosti svoje bruke. „Čovek bi skoro

pomislio da ste vi, Fjodore Pavloviču, unapređeni odnekud u službi, tako ste zadovoljni, kraj sve vaše žalosti”, govorahu mu ismevači. Mnogi su pak dodavali da je njemu još milo da se javlja u obnovljenoj ulozi budale i da se naročito, samo da bi više bilo smeha, pravio kao da ne opaža svoj smešni položaj. Nego, ko će ga znati, možda je to kod njega bilo i naivno.

Naposletku mu pođe za rukom da pronade trag svoje begunice. Pokaza se da je jadnica u Petrogradu, kamo je bila prešla sa svojim bogoslovcem, gde se bezobzirce predala najpotpunijoj emancipaciji. Fjodor Pavlovič se uzmuva i stade se spremati u Petrograd; zašto – to on, naravno, ni sam nije znao. Zbilja, on bi možda bio i pošao; no odlučivši se na to, nekako se oseti u pravu da se pre puta, radi ohrabrenja, naivno pusti u bezgranično bekrijanje.

I eto, u to vreme, porodica njegove žene dobi glas o njenoj smrti u Petrogradu. Nekako iznenada umre, negde u tavanskoj sobi, kako su neki pričali – od tifusa; drugi pak pričaju kao da je od gladi umrla.

Fjodor Pavlovič doznade o smrti svoje supruge – pijan; kažu da je tada potrčao ulicom i počeo vikati, od radosti dižući ruke k nebu, „ninje otpušćaješi”, a kao što drugi pričaju – gorko je plakao, jecao kao malo dete, tako da je, kažu, živa žalost bila gledati ga, kraj sve odvratnosti ljudi prema njemu. Vrlo je moguće da je bilo i jedno i drugo, to jest da se on i radovao svome oslobođenju i da je plakao za osloboditeljkom – oboje u isti mah. U većini slučajeva su ljudi, čak i zločinci, daleko bezazleniji i prostodušniji nego što mi o njima mislimo. A takvi smo i mi sami.

Biblioteka
KLASICI

Фёдор Михайлович Достоевский
Братья Карамазовы

Izdavač
Edicija
Zemunska 32, Novi Banovci

Za izdavača
Lazar Vuk Bokan

Glavni i odgovorni urednik
Lazar Vuk Bokan

Prevodilac
Jovan Maksimović

Lektura i korektura
Edicija

Dizajn korica
Edicija

Štampa
Neven, Zemun

Tiraž
500 primeraka

Plasman
+381/64-521-521-0
klubcitalaca@edicija.rs
www.edicija.rs

Godina izdanja
2025.

Mesto izdanja
Novi Banovci

ISBN 978-86-82958-37-6

DOSTOJEVSKI

BRĆĆA
KARARMMLOOMI-HHII

Knjiga osma:

MITJA

I

KUZMA SAMSONOV

I Dmitrije Fjodorovič, kome je Grušenjka, kad je poletela u novi život, molila da predaju njen poslednji pozdrav i poručila da se zanevek seća jednog časka njene ljubavi – bio je u tom trenutku, i ne sluteći šta se sa njom zbiva, u strašnoj zabuni i poslu. Poslednja dva dana beše on u tako neobičnom stanju da se zbilja mogao razboleti od zapaljenja mozga – kao što je sam posle govorio.

Aljoša ga uoči toga dana nije mogao pronaći, a brat Ivan istoga dana ne mogade udesiti sa njim sastanak u kafani. Domaćini od stana u kome je Mitja stanovao, sakriše, po njegovoj zapovesti, tragove. On se pak za ta dva dana prosto bacao to tamo to amo, „boreći se sa svojom sudbinom i spasavajući se”, kao što se sam posle izrazio; na nekoliko sati je trčao i po jednom vrlo hitnom i potrebnom poslu izvan varoši, makar što mu strašno beše da ode i da Grušenjku ostavi makar za jedan trenutak bez nadzora nad njom.

Sve se to posle razjasnilo na najpodrobniji i najdokumentovaniji način; no, mi ćemo ovde stvarno napomenuti samo ono što je najpotrebnije iz istorije tih dvaju strašnih dana u njegovom životu, koji su prethodili strašnoj katastrofi što se tako iznenadno survala nad njegovom sudbinom.

Grušenjka, premda ga je volela „za jedan časak” istinski i iskreno, u isto vreme ga je i mučila, i to neki put zbilja nemilosrdno. Glavno je u tome što on ništa nije mogao da nasluti od njenih namera; da opet milom ili silom izmami, za to takođe ne beše mogućnosti: ona ne bi ni za šta popustila, samo bi se

razljutila i sasvim bi mu okrenula leđa – to mu je bilo sasvim jasno.

Vrlo tačno je on tada slutio da se i ona nalazi u nekakvoj borbi, u nekoj neobičnoj neodlučnosti, da se na nešto odlučuje, a nikako da se odluči – i stoga nije bezrazložno mislio, strepeći u srcu da ona poneki put prosto mora da mrzi njega sa njegovom strašću. Tako je možda i bilo; no, radi čega je Grušenjka bila tužna, to ipak nije znao.

U samoj stvari, pitanje koje ga je mučilo bilo je ovo: „Ili on, Mitja, ili Fjodor Pavlovič.” Tu treba ukazati na jednu jaku činjenicu: Mitja je potpuno bio uveren da će Fjodor Pavlovič Grušenjki neizostavno ponuditi (ako već nije i ponudio) da stupe u zakoniti brak i nije verovao nijednog trenutka da se stari sladostrasnik nada da se u ovoj prilici izvuče samo sa tri hiljade. Taj zaključak je Mitja izveo, znajući Grušenjku i njen karakter.

I eto zašto se njemu moglo neki put činiti da sva muka Grušenjkina i sva njena neodlučnost proizlaze samo otud što se zna koga od njih dvojice da izabere i koji će joj od njih biti zgodniji.

A o skorom povratku „oficira”, to jest onog kobnog čoveka u životu Grušenjkinom, čiji je dolazak očekivala sa takvim uzbuđenjem i strahom – njemu, čudna stvar! Čak ni na pamet nije padalo u te dane da misli. Doduše, i Grušenjka je u te poslednje dane pred njim o tome ćutala. Međutim, njemu je bilo poznato, baš od nje same, pismo koje je ona dobila pre mesec dana od bivšeg njenog zavodnika i sablaznioca i bila mu je donekle poznata i sadržina pisma. Grušenjka mu u jednom teškom i nezgodnom trenutku pokaza to pismo, ali, na njeno veliko čuđenje, on tom pismu ne pridavaše veliko značenje. I vrlo je teško bilo objasniti zašto; možda prosto stoga što on, prignječen svom mrskošću i užasom svoje borbe sa ocem – borbe za tu ženu – ni zamisliti nije mogao za sebe još nešto strašnije i opasnije od te borbe, bar za to vreme.

A u tog mladoženju, koji tek najednom odnekud iskače posle petogodišnjeg nestanka, on prosto nije verovao, a naročito nije verovao da će skoro doći. I u samom pismu „oficirovom”, koje je pokazano Mitjenki, govorilo se o dolasku novog suparnika veoma neodređeno: pismo je bilo vrlo nejasno, vrlo visokoparno i ispunjeno samo preteranom osetljivošću.

Treba napomenuti da je Grušenjka toga puta sakrila od njega posljednje redove pisma, u kojima se o povratku govorilo nešto određenije. Osim toga, Mitja se sećao, posle, da je on u tom trenutku na licu Grušenjkinom uočio kao neko nehotično i gordo prezrenje prema toj poslanici iz Sibira.

Kasnije, Grušenjka o svim potonjim odnosima sa novim suparnikom Mitjenjki ništa nije saopštavala. Na taj način, i malo-pomalo Mitja sasvim zaboravi na oficira. On mišljaše samo o tom: bilo šta bilo, i ma kako da se stvar iskrene, ali njegov neminovni sudar sa Fjodorom Pavlovičem je već tu i mora izbiti pre svega drugog. Strepeći u srcu, on je svakog časa očekivao Grušenjkinu odluku i sve je verovao da će se to desiti iznenada, po nadahnuću. Ona će mu, mišljaše on, tek najednom reći: „Uzmi me, ja sam zauvek tvoja”; sve će se završiti, on će je zgrabiti i odvesti na kraj sveta, onog časa. O, onog časa će je odvesti što je moguće, što je moguće dalje, ako ne na kraj sveta, a ono kamo bilo na kraj Rusije, oženiće se tamo njom i nastaniće se tamo inkognito, tako da prosto niko za njih ništa ne zna ni ovde, ni tamo, niti igde. Tada, o tada će otpočeti sasvim nov život.

O tom drugom, obnovljenom, tada već „moralnom” životu (neizostavno, neizostavno moralnom) maštao je on neprekidno i preterano. Veoma je žudeo za vaskrsnućem i obnovljenjem. Gnusni šljam u koji se bio zaglibio sam svojom voljom, bio mu je isuviše na teretu i on se, kao i mnogi drugi u takvim prilikama, najviše uzdao u promenu mesta: samo da nisu ove prilike, samo da pobegne iz ovog nesrećnog mesta, i sve će se preporoditi, sve će poći na nov način. Eto, u što je verovao i za čim je bolno čeznuo.

No, to bi bio samo u slučaju prvog, srećnog rešenja pitanja. Ima i drugo rešenje; izlazio mu je pred oči i drugi, strašan izlaz. On sa strahom zamišljaše da mu ona tek najednom može da kaže: „Idi s milim Bogom, ja sam se sporazumela sa Fjodorom Pavlovičem i polazim za njega, a ti mi nisi potreban.” I tada... no, tada... Mitja, uostalom, ne znađашe šta će biti tada, do samog poslednjeg časa ne znađашe, u tom pogledu ga moramo izviniti. Nekih određenih namera u njega ne beše, zločin nije bio smišljen. On je samo pratio, špijunirao i mučio se, ali se ipak spremao na prvi, srećan završetak svoje sudbine. Baš je odgonio svaku drugu misao.

Ali, s tim onda počinjaše sasvim druga muka: pred njega izlazaše nova i sporedna okolnost, ali isto tako kobna i nerazrešiva okolnost.

Naime, u slučaju da mu ona rekne: „Ja sam tvoja, vodi me”, kako će je odvesti? Gde su mu za to sredstva, gde mu je novac? Njemu baš u taj mah presahnuše svi njegovi prihodi od milostinje Fjodora Pavloviča, koji dosad ne prestajahu u toku tolikih godina. Naravno, Grušenjka je imala para, ali se kod Mitje u tom pogledu najednom pojavi strašna gordost; on htede da je odvede i da počne sa njom nov život, ali sve to na svoj trošak, a ne na njen. Čak ne mogade ni zamisliti da od nje uzme novac i beše mu mučna i odvratna i sama pomisao na to. Ja sad neću da o tom faktu ovde opširno pričam, niti da ga analiziram, samo ga napominjem: takvo je bilo Mitjino duševno stanje u tom trenutku.

Možda je to stanje proizilazilo, posredno i čisto nesvesno, i od potajnih muka njegove savesti zbog novca Katarine Ivanovne, koji je on nečasno prisvojio: „Pred jednom sam podlac, pa ću eto ispasti i pred drugom podlac”, mišljaše on tada, kao što je posle sam priznavao, „a Grušenjka, ako dozna, neće hteti da čuje za takvog podlaca.”

Elem, odakle da uzme sredstva, gde da nađe te nesrećne pare? Inače će sve propasti i ništa neće biti, „i samo stoga što nije bilo novaca? O, bruke!”

Istrčavam malko napred; to baš i jeste stvar; što je on možda baš znao gde da nađe taj novac, znao je možda gde on leži. Potanje o tome sad neću da govorim, jer će se posle sve razjasniti; evo u čem se sastojala glavna beda za njega: (ja ću to makar i nejasno kazati) da uzme ta sredstva koja negde leže, da bi imao pravo da ih uzme, potrebno je bilo prethodno vratiti tri hiljade Katarini Ivanovnoj – inače „sam ja kesaroš, ja sam podlac, a novi život neću da kao podlac otpočinem”, odluči Mitja; i odluči, ako treba, makar sav svet da izvrne i preturi, ali neizostavno da vrati tri hiljade Katarini Ivanovnoj, otkud bilo i pre svega.

On se na to konačno odlučio sasvim u poslednjim časovima, baš posle poslednjeg viđenja sa Aljošom, preksinoć, na putu, posle onoga kad je Grušenjka uvredila Katarinu Ivanovnu, a Mitja, kad sasluša Aljošino pričanje o tome, priznade za sebe da je

podlac i reče da se to saopšti Katarini Ivanovnoj, to jest, „ako će joj od toga koliko toliko biti lakše”.

Osim toga, on još one noći, rastavši se s bratom, oseti u svom zanosu da mu je bolje „da ubije i pohara nekoga, ali dug Katarini da vrati”. „Bolje je da prema onom ubijenom i poharanom ispadnem kao ubica i lopov, pa i pred celim svetom i da odem u Sibir, nego da Katja bude u pravu da kaže kako sam je izneverio, pa joj još i novac ukrao, i za njene rođene pare sa Grušenjkom pobegao da otpočnem – dobar i čestit život! To ja ne mogu!”

Tako je Mitja sa škrgutom zuba govorio i zbilja je više puta mogao zamišljati da će završiti sa zapaljenjem mozga. Ali se zasad još borio...

Čudna stvar, rekao bi čovek da tu, pri tome rešenju, za njega ništa drugo nije ostajalo osim da očajava; jer, gde da nađe najjednom taj novac? I još takav golja kao što je on. Međutim, on se u to vreme do poslednjeg trenutka nadao da će dobiti te tri hiljade, da će se one naći, da će mu nekako same sleteti, makar s neba. Tako i biva sa onima koji, kao Dmitrije Fjodorovič, celog svog veka znaju samo trošiti i bacati novac koji im, po nasledstvu kao poklon pada u deo – a kako se para zarađuje, o tom ni pojma nemaju.

Najfantastičniji vihor podigao mu se u glavi odmah pošto se prekjuče bio rastao sa Aljošom i taj vihor mu je zbunio i spleo sve misli. Otud se desilo da je počeo – najluđim korakom. Uostalom, možda u takvim položajima takvim ljudima, najmanje mogući i najfantastičniji koraci izgledaju kao najpametniji i najostvarljiviji!

On najjednom odluči da pođe trgovcu Samsonovu, Grušenjkinom pokrovitelju, pa da mu predloži jedan „plan” da dobije od njega, po tom „planu”, najjednom svu traženu sumu. U svoj plan, sa trgovačke strane, nije sumnjao ni najmanje; sumnjao je samo u to kako će na taj njegov korak pogledati Samsonov ako mu padne na pamet da na njega pogleda ne samo sa trgovačke strane.

Mitja je tog trgovca izdaleka poznavao; sa njim lično nije bio poznat i čak nikad sa njim nije ni govorio. Ali odnekud se kod njega, i to čak odavno, utvrdilo ubeđenje da se možda taj stari razvratnik, koji je sad već „mirisao na koljivo”, neće u ovaj mah

protiviti imajući u vidu da Grušenjka udesi svoj život časno i uda se za „čestitog čoveka”. I ne samo da se neće protiviti, nego on sam to želi, te će zato i pomoći, samo ako se nađe dobra prilika.

Da li je negde čuo ili mu je možda Grušenjka kazala, tek on zaključí da bi starac kanda više voleo da Grušenjka bude Mitjina, nego Fjodora Pavloviča.

Moguće je da će mnogima između čitalaca naše pripovesti, računanje na takvu pomoć i namera Mitjina da uzme svoju nevestu takoreći iz ruku njenog zaštitnika – izgledati isuviše grubo i bezobzirno od strane Dmitrija Fjodoroviča. Mogu primetiti samo to da je Mitja prošlost Grušenjkinu zamišljao kao nešto što je sasvim iščezlo i otišlo u nepovrat. On je gledao na tu prošlost sa beskrajnim sažaljenjem i odlučio sa plamenom svoje strasti kad mu jednom Grušenjka izrekne da ga voli i da za njega polazi, onda će odmah početi sasvim nova Grušenjka, a zajedno s njom i sasvim novi Dmitrije Fjodorovič, bez ikakvih poroka, samo sa vrlinama; jedno drugom će oprostiti i otpoćeće život sasvim iznova.

Što se pak tiče Kuzme Samsonova, Mitja je njega smatrao, u pređašnjoj prošloj prošlosti Grušenjkinoj, za čoveka u njenom životu kobnog, kojega ona, međutim, nigda nije volela, i koji je, to je glavno, takođe već „otišao u nepovrat”, završio se, tako da sad i njega više nema. Osim toga, Mitja njega čak ni za čoveka nije više mogao smatrati, jer je svima i svakome u varoši bilo poznato da je to samo jedna bolna razvalina, koja sa Grušenjkom održava odnose samo očinske, ništa na pređašnji način i da je to već odavno tako, skoro godina dana kako je tako.

U svakom slučaju, tu je bilo mnogo prostodušnosti od strane Mitje; jer je on, kraj svih svojih poroka, bio vrlo prostodušan čovek. Usled te svoje prostodušnosti, on je, među ostalim, bio ozbiljno uveren da stari Kuzma, spremajući se da pođe na onaj svet, oseća iskreno pokajanje zbog svoje prošlosti sa Grušenjkom, te da ona sad nema odanijeg zaštitnika i neprijatelja no što je taj već neškodljivi starac.

Odmah sutradan posle razgovora svoga sa Aljošom u polju, posle kojeg Mitja nije spavao skoro svu noć, on dođe u kuću Samsonovljevu, oko deset sati izjutra, i reče da ga prijave.

Kuća je ta bila vrlo stara, mračna, vrlo prostrana, dvospratna, sa zgradama i još sa jednom kućom u dvorištu. U donjem spratu